

„Profilaktyczny” proces Aleksieja Nawalnego

Jadwiga Rogoża, „Profilaktyczny” proces Aleksieja Nawalnego

17 kwietnia w Kirowie ruszył proces Aleksieja Nawalnego, jednego z najbardziej znanych liderów rosyjskiej opozycji i blogera od lat walczącego z korupcją. Nawalny oskarżony jest o sprzeniewierzenie mienia w okresie, gdy był doradcą gubernatora obwodu kirowskiego. W tej sprawie toczyło się już wcześniej postępowanie Komitetu Śledczego, jednak zostało umorzone z uwagi na brak znamion przestępstwa; wszczęto je ponownie po fali antykremlowskich protestów. Wobec Nawalnego toczą się też inne postępowania dotyczące zarzutów korupcyjnych, wszczęte w latach 2012–2013 oraz prowadzona jest kontrola w związku z podejrzeniem nielegalnego uzyskania przezeń statusu adwokata. Postępowaniom towarzyszy kampania w prokremlowskich mediach, nagłaśniająca stawiane opozycjonście zarzuty.

Komentarz

- Postawienie Nawalnemu zarzutów jest elementem strategii Kremla, polegającej na uderzaniu w oponentów, którzy w warunkach słabnącej legitymizacji obozu władzy coraz aktywniej zabiegają o stworzenie alternatywy personalnej i programowej dla prezydenta. Z jednej strony, zarzuty o charakterze korupcyjnym mają kompromitować działacza, którego znakiem rozpoznawczym stała się walka z korupcją. Z drugiej, prawdopodobny wyrok skazujący może mieć dotkliwe konsekwencje praktyczne: parlament jest w trakcie uchwalania nowej ordynacji, która uniemożliwia kandydowanie do parlamentu osobom skazanym, nawet w zawieszeniu, za ciężkie przestępstwa. Poza Nawalnym, taki zapis mógłby dotknąć innych opozycjonistów, wobec których toczą się śledztwa lub już zapadły wyroki skazujące.
- Mimo iż Nawalny dopiero rozpoczyna karierę polityczną (na początku kwietnia ogłosił zamiar kandydowania w wyborach prezydenckich), dzięki wieloletniej aktywności antykorupcyjnej prowadzonej w Internecie stał się najbardziej znanym opozycyjnym działaczem nowej generacji. Jest twórcą kilku popularnych portali internetowych (tzw. watchdogów), monitorujących wydatkowanie środków publicznych, a także pomysłodawcą antykremlowskich kampanii politycznych (wylansował hasło „Jedna Rosja partią oszustów i złodziei”, które przed wyborami zrobiło zawrotną karierę). Jego rozpoznawalność w ostatnim roku wyraźnie wzrosła: według kwietniowego sondażu Centrum Lewady znany jest 37% respondentów. W ostatnich latach Nawalny prowadzi działania mogące świadczyć o długofalowych planach politycznych: złagodził stosowaną

wcześniej retorykę nacjonalistyczną, nawiązuje natomiast kontakty w środowisku biznesu (został członkiem rady nadzorczej Aerofłotu) i rozbudowuje zaplecze polityczne (założona przez jego współpracowników partia Sojusz Narodowy przechodzi właśnie proces rejestracji).

- Fenomen Aleksieja Nawalnego jest świadectwem szerszych zmian społecznych, napędzanych przez wymianę pokoleniową, poprawę sytuacji materialnej oraz rewolucję technologiczną. Prowadzi to do przełamywania trwającego od ponad dekady trendu, polegającego na monopolu politycznym Kremla i istnieniu jedynie koncesjonowanej opozycji złożonej z polityków starszego pokolenia. Nawalny należy do tych aktywistów nowej generacji, którzy działając w warunkach politycznej blokady (cenzury w mediach, ścisłej kontroli nad sceną polityczno-partijną i procesem wyborczym) budowali swój wizerunek dzięki rozpowszechnieniu nowych technologii oraz postulatом głębokiej reformy istniejącego modelu państwa. Choć ich szanse na sukces polityczny w najbliższych latach wydają się niewielkie, samo zaistnienie w niesprzyjających warunkach jest świadectwem rosnącej presji na władze ze strony nowych pokoleń i grup społecznych (np. klasy średniej), pozbawionych politycznej reprezentacji.